སགནསགསརའགྱུར ལོའིཟླ ཚེསཇུསའགོདཔམིགདམརསྒྲོལདཀརརྩོམསྒྲིགཔབཀྲདཔལཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཞིབ་དཔྱོད་ལས་ཁུངས་་་་་་་
ཀྱིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་མང་ཚོགས་ཀྱི་འབོད་སྒྲ་་་
བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་དུང་བརྡར་བརྩི་ཡི་ཡོད།
གྲོང་མི་ཞིག་གིས་ས་གནས་དེ་གར་ཚང་མས་་་་་་་་་་
དགའ་པོ་བྱེད་པའི“འགུ་རོ་ཟམ་པའི”བསྲེགས་ཟས་ཀྱི་་
སུར་པན་ནི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དུས་ཚོད་མེད་པ་དང་།ཐོན་་་་
སྐྱེད་བཟོ་གྲྭའི་ཆ་འཕྲིན་མེད་པ།སྤུས་ཚད་ཚད་ལོན་གྱི་་
ལག་ཁྱེར་མེད་པ་བཅས“མེད་པ་གསུམ”གྱི་ཐོན་རྫས་་་་་་
ཡིན་པས།བཟའ་བཅའི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་མངོན་མེད་་་་་
རྐྱེན་ངན་གྱི་གནད་དོན་འདུག་ཅེས་ཐེར་འདོན་བྱས།
ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་མི་དམངས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་་་
ལ་ཐེར་འདོན་འབྱོར་རྗེས་མགྱོགས་མྱུར་སྲིད་འཛིན་སྤྱི་་་་
ཕན་གཏུག་བཤེར་གྱི་ཐོག་ནས་གྱོད་ཐོ་བཀོད་དེ་བརྟག་་་
དཔྱད་བྱས་ཤིང་།བཟའ་བཅའི་བདེ་འཇགས་ལྟ་་་་་་་་་་་་
འདོམས་སྡེ་ཚན་དང་གྲོས་མོལ་བྱས་ཏེ་གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་་་
ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་ཆེད་དོན་བཅོས་སྒྲིག་བྱེད་པར་སྐུལ་་་་་་
འདེད་བཏང་བ་རེད།ལྟ་འདོམས་སྡེ་ཚན་གྱིས་ས་་་་་་་་་་་
གནས་ས་ཐོག་ཏུ་གནད་དོན་ཡོད་པའི་སུར་པན་རྒྱ་མ་་་་་
400ལྷག་ཙམ་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་དང་ལས་གཉེར་མི་
སྣར་གསོ་སྦྱོང་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ནས་ཐོན་རྫས་ཀྱི་ཆ་་་
འཕྲིན་ཚད་ལྡན་དུ་བཏང་བ་མ་ཟད།སུར་པན་ཁག་་་་་་
10ཡི་འཐེན་བཤེར་བྱས་འབྲས་དུས་ཐོག་ཏུ་ཁྱབ་་་་་་་་་་་་་

བསྒྲགས་བྱས་པ་རེད།
ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་ཞིབ་དཔྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་་་
མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཐེར་འདོན་བྱས་པའི་ཁུངས་སྣེ་དང་་་་་་་
མང་ཚོགས་ཉེ་འགྲམ་གྱི་བཟའ་བཅའི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་་་་
གནད་དོན་ཆུང་ངུར་ཚད་མཐོའི་མཐོང་ཆེན་གྱིས་ཏན་་་་
ཏིག་ནུས་ལྡན་གྱི་སྤྱི་ཕན་གཏུག་བཤེར་ཞིབ་དཔྱོད་ཀྱི་་་་་་
འགན་འཁྲི་བསྒྲུབས་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་བཟའ་བཅའི་་་་་
བདེ་འཇགས་སྲུང་སྐྱོང་བྱས་པ་རེད།
ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་ཞིབ་དཔྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་་་
གྲངས་གཞི་ཆེན་པོའི་བཅའ་ཁྲིམས་ལྟ་སྐུལ་བྱེད་སྟངས་་་་
སྤྱད་དེ་བཅའ་ཁྲིམས་ལྟ་སྐུལ་ལ་གྲངས་འཛིན་གྱི་མཐུན་་་
རྐྱེན་སྦྱར་ནས་ལས་རིགས་གསར་པའི་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་་་་་་་
བཟའ་བཅའི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཁུངས་སྣེ་འཚོལ་ཞིབ་་་་་་་་
ཧུར་ཐག་བྱས་ཤིང་།རྩད་གཅོད་བྱས་པ་བརྒྱུད།གྲོང་་་
ཁྱེར་མི་དམངས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གིས་རི་བོ་ཆེ་རྫོང་་་་་་་་་་
དང་།གོ་འཇོ་རྫོང་།དཔལ་འབར་རྫོང་སོགས་མངའ་་་
ཁོངས་སུ་ཉོ་སྐྱེལ་ལས་སྟེགས་ཀྱིས་བཟའ་བཅའི་གཉེར་་་་
སྐྱོང་ཆོག་མཆན་དཔང་ཡིག་ཁྲིམས་ལྟར་ཡོངས་བསྒྲགས་
བྱས་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་་་་་་
བྱུང་ནས་ཁུངས་སྣེ་རེ་རེ་བཞིན་སྒྲུབ་རྒྱུར་རྩིས་སྤྲད་པ་་་་་
རེད།གཞི་རིམ་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གིས་གོང་གསལ་གྱི་་་་་་་
གནད་དོན་ལ་དམིགས་ནས་གྱོད་དོན་7ཐོ་འགོད་བྱས་་་་

པ་དང་།ཞིབ་དཔྱོད་ཀྱི་གྲོས་འགོ་6བཟོས་པ།གྲོས་་་་་་་
མོལ་1བྱས་པ་རེད།ལྟ་སྐུལ་བྱས་པ་བརྒྱུད།སྲིད་་་་་་་་་་་་
འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས“ཉོ་སྐྱེལ་ཀུང་སི་ག་གེ་མོ”དང
“ལེགས་འདེམས་ག་གེ་མོ”སོགས་དྲ་རྒྱའི་བཟའ་བཏུང་་
ལས་སྟེགས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་འགན་འཁུར་བར་སྐོང་འདྲི་་་་
བྱས་པ་དང་།ལས་སྟེགས་ཀྱི་དྲ་རྒྱའི་བཟའ་བཏུང་མཁོ་་
འདོན་བྱེད་མཁན་912ལ་གྲལ་བཤེར་བྱས་པ།ལག་་་་་་
ཁྱེར་མེད་པའི་ཚོང་དུད་313གྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་བསྐྱར་དུ་་་་
ཞིབ་བཤེར་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་བ།སྒྲིག་་་་་་་་
འགལ་ཚབས་ཆེན་གྱི་ཚོང་དུད་8ཕྱིར་འབུད་བྱས་པ།
ཚོང་ཁང་གི་ལག་ཁྱེར་དང་ལག་ཁྱེར་གྱི་མིང་མི་མཐུན་་་་་
པའི་ཚོང་དུད་5ལ་ལས་མཚམས་བཞག་ནས་བཅོས་སྒྲིག་
བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་ནས་བཟའ་བཅའ་བདེ་་་་་
འཇགས་འགན་ལེན་བྱས་པ་རེད།
སྨན་བཅོས་ཡོ་བྱད་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ནི་ཚེ་སྲོག་་་་་་
བདེ་ཐང་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅིང་།ཆབ་མདོ་་
གྲོང་ཁྱེར་ཞིབ་དཔྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་རང་འགུལ་ངང་་་་
བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་ཏེ།ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་དུ་སྨན་བཅོས་ཡོ་་་
བྱད་བེད་སྤྱོད་དང་བཙོངས་ཚུལ་ལ་གྲལ་བཤེར་གཏིང་་་་
ཟབ་བྱས་པ་མ་ཟད།གྱོད་གཞི་སྒྲུབ་གཉེར་བྱས་ནས་་་་་་
སྨན་བཅོས་ཡོ་བྱད་ཚད་ལྡན་དོ་དམ་ལ་སྐུལ་འདེད་་་་་་་་་་
བཏང་སྟེ་སྨན་བཅོས་བདེ་འཇགས་ཀྱི་མངོན་མེད་རྐྱེན་་་་

ངན་བསལ་ཡོད།
སྟེང་ཆེན་རྫོང་མི་དམངས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གིས་་་
བཅར་འདྲི་དང་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་རིང་།ཁོངས་་་་་་་་་་་་
གཏོགས་ཁུལ་གྱི་སྨན་བཅོས་སྒྲིག་གཞི་ཁག་གཅིག་གིས་་་་
སྤྱོད་བཞིན་པའི་ཁྲག་ཤེད་འཇལ་ཆས་ལ་ཁྲིམས་ལྟར་་་་་་་
བཙན་ཤེད་ངང་ཞིབ་དཔྱད་གཏན་འཁེལ་བྱེད་དགོས་་་་་
མོད།འོན་ཀྱང་འབྲེལ་ཡོད་ཞིབ་དཔྱད་གཏན་འཁེལ་་་་་
གྱི་ཆ་འཕྲིན་འདོན་རྒྱུ་མེད་པས་ཁྲག་ཤེད་ཚད་འཇལ་་་་་་
གྲངས་གཞི་ཡང་དག་མ་དག་པ་དང་བརྟག་དཔྱད་ནོར་་་
འཁྲུལ་སོགས་ཀྱི་མཇུག་འབྲས་ཐོན་སྲིད་པ་ཤེས་རྟོགས་་་་
བྱུང་བར་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གིས་ཚད་འཇལ་ལྟ་འདོམས་་་་
སྡེ་ཚན་དང་སྨན་རྫས་ལྟ་འདོམས་སྡེ་ཚན་ལ་ཞིབ་དཔྱོད་་
ཀྱི་གྲོས་འགོ་བཏོན་ཞིང་།ལྟ་སྐུལ་བྱས་པ་བརྒྱུད།
འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཚན་གྱིས་སྨན་བཅོས་སྒྲིག་གཞིའི་ཚད་་་་་་་
འཇལ་དོ་དམ་ལམ་ལུགས་འཛུགས་པ་དང་འཐུས་སྒོ་་་་་་་
ཚང་དུ་བཏང་སྟེ།འབྲེལ་ཡོད་ཡོ་བྱད་སྤྱོད་མཚམས་་་་་་་
འཇོག་ཏུ་བཅུག་པ་དང་འབྲེལ།གཅིག་གྱུར་གྱི་ཞིབ་་་་་་་
དཔྱད་གཏན་འཁེལ་གྱི་རྩིས་ཐོའི་ནང་དུའང་བཅུག་པ་་་་
རེད།
ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་ལྟར་ན།“བཟའ་བཅའ་་་་་་་་་
དང་སྨན་རྫས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལ་འགན་ལེན་བྱེད་་་་་་་་་་་
པའི”ཞིབ་དཔྱོད་ཀྱི་སྤྱི་ཕན་གཏུག་བཤེར་ལྟ་སྐུལ་བྱེད་་་་
སྒོ་སྤེལ་ཚུན།ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་ཞིབ་དཔྱོད་ལས་་་་་་་་་་་
ཁུངས་ཀྱིས་བཟའ་བཅའ་དང་སྨན་རྫས་ཀྱི་བདེ་་་་་་་་་་་་་་
འཇགས་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་གྱོད་གཞིའི་ཁུངས་སྣེ་19རྩད་་་་་་
གཅོད་དང་།གྱོད་གཞི་18ཐོ་འགོད།ཞིབ་དཔྱོད་ཀྱི་་་་་
གྲོས་འགོ་12བཏོན་པ་བཅས་བྱས་པར་བརྟེན་ལྟ་སྐུལ་་་་་
བྱེད་སྒོར་དུས་མཚམས་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ་་་་
ཡོད།

ཁྲིམསསྐྱོངགིསྟོབསཤུགསལབརྟེནནསབདེའཇགསཀྱིའགོགསྲུངའཛིངརགསབརྟནཔོབསྐྲུནཔཆབམདོའིཞིབདཔྱོདལསཁུངསཀྱིསབཟའབཅའདངསྨནརྫསཀྱིབདེའཇགསའགནལེནབྱེདཔའིཞིབདཔྱོདཀྱིསྤྱིཕནགཏུགབཤེརདངལྟསྐུལགྱིབྱེདསྒོསྤེལབའདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ཆབ་མདོ་ནས་་་་་་
གློག་འཕྲིན་འབྱོར་གསལ།ཉེ་ཆར།ཆབ་མདོ་གྲོང་་་
ཁྱེར་ཁ་རུབ་ཆུས་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གིས་ཆེད་ལས་་
ཀྱི་ཁྲིམས་དཔོན་ཚོགས་པ་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས་ནས་རང་་་་་
འགུལ་ངང་ཀྲུང་གོ་ལྕགས་ལམ་ཅུས་གསུམ་པའི་རྣམ་་་་་་་་་
གྲངས་པུའུ་རུ་བསྐྱོད་དེ་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོ་དམ་མི་སྣ་དང་་་
བཟོ་པའི་འཐུས་མིར་ཁྲིམས་ལུགས་ཤེས་བྱ་དྲིལ་བསྒྲགས་་
བྱས་པ་རེད།
བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ཡུལ་དུ་ཁྲིམས་དཔོན་གྱིས་གན་རྒྱའི་་་་
སྐོར་གྱི《དམངས་དོན་ཁྲིམས་གཞུང》གི་འབྲེལ་ཡོད་་་་་་་་་

གཏན་འབེབས་ཀྱི་རྨང་གཞིར་བརྟེན་ནས་ངལ་རྩོལ་གྱི་་་་་
གན་རྒྱ་འཇོག་པ་དང་།ལག་བསྟར་བྱེད་པ།མེད་པ་་་་་་་
བཟོ་བ་སོགས་ལྷུ་ཚིགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ཉེན་ཁ་་་་་་་་་་་་
གསལ་འགྲེལ་བརྒྱབ་པ་དང་།སྔར་སོང་ཞིབ་གཅོད་བྱས་
པའི་གྱོད་གཞི་དང་ཟུང་འབྲེལ་བྱས་ཏེ།མི་སྤྱོད་ལམ་་་་་་་་
ལུགས་དང་ངལ་རྩོལ་པའི་ཁེ་དབང་འགན་སྲུང་གི་གལ་་་་
ཆེའི་རང་བཞིན་འབུར་དུ་བཏོན་ནས་ཁེ་ལས་ལ་ཁྲིམས་་་་
དང་སྒྲིག་ཁྲིམས་ལྟར་མི་སྤྱོད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་འཐུས་སྒོ་་་་
ཚང་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཁྲིད་སྟོན་བྱས་ནས་འབྱུང་རྩ་ནས་མི་་་་
སྤྱོད་ཀྱི་རྩོད་གཞི་མི་ཐོན་པ་བྱས་ཡོད།

ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་ཁ་རུབ་ཆུས་ཁྲིམས་ཁང་གིས་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་གྱི་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་བ།

མངོན་མེད་རྐྱེན་ངན་གྲལ་བཤེར་བྱས་ནས་བདེ་འཇགས་ལ་སྲུང་སྐྱོང་བྱས་པ།
ཉེ་ཆར།གཞིས་རྩེ་གྲོང་ཁྱེར་སྤྱི་བདེ་ཅུས་བསམ་གྲུབ་རྩེ་ཡན་ལག་ཅུས་གྲོང་ཤར་འགྲུལ་སྐྱེལ་ས་ཚིགས་ཀྱི་དམངས་ཕན་ཉེན་རྟོག་ཞབས་ཞུའི་ས་ཚིགས་ཀྱིས་གསོ་རླུང་བླུགས་སྣོད་སྒྲིག་ཁྲིམས་ལས་འགལ་ནས་བཞག་་་་་་་་་པའི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་མངོན་མེད་རྐྱེན་ངན་ཞིག་གྲལ་བཤེར་ཐུབ་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་ཏེ་ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་་་་གྱི་བདེ་འཇགས་ལ་སྲུང་སྐྱོང་བྱས་པ་རེད།
འདི་ནི་མཛོད་ཁང་ནང་སྒྲིག་ཁྲིམས་ལས་འགལ་ནས་བཞག་པའི་གསོ་རླུང་བླུགས་སྣོད་ཡིན་པ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ཨ་མདོ་ནས་གློག་
འཕྲིན་འབྱོར་གསལ།ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་གྱི་འབྲོག་
པ་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱིད་སྣང་དང་།བདེ་འཇགས་ཚོར་་
སྣང་།བློ་ཡིད་ཚིམ་ཚད་བཅས་ཆེ་རུ་ཏན་ཏིག་་་་་་་་་་་་
གཏོང་ཆེད། ཉེ་ཆར།ནག་ཆུ་གྲོང་ཁྱེར་ཨ་མདོ་་་་་་
རྫོང་སྤྱི་བདེ་ཅུས་དམར་ཆུ་ཤང་མངགས་གཏོང་ཁང་
གིས་ཉེན་རྟོག་པ་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས་ནས་ཕྱུག་འཚོ་་་་་
ས་ཁག་ཏུ་བསྐྱོད་དེ“སྒོ་རྩར་འགྲོ་བའི་བྱ་་་་་་་་་་་་་་
སྤྱོད”གཅིག་སྡུད་ཐོག་སྤེལ་བ་དང་།“ལེབ་བཤེར་་་་
རྣམ་པའི”ཐོག་ནས་མངོན་མེད་རྐྱེན་ངན་གྲལ་་་་་་་་་་་་
བཤེར་དང་གནད་སྨིན་ཅན་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཁྱབ་་་་་་
གདལ་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱས་པ་རེད།
མི་དམངས་ཉེན་རྟོག་པ་དང་ལས་རོགས་ཉེན་་
རྟོག་པས་ཕྱུགས་འཚོ་སར་ཁྱིམ་ཚང་རེ་རེ་བཞིན་་་་་་་་་

བཅར་འདྲིར་བསྐྱོད་དེ“སྔོན་འགོག་གྲལ་བཤེར་གྱི་་་་
སྔོན་དུ་འཇོག་པའི”འདུ་ཤེས་མཐའ་འཁྱོངས་ཀྱིས་་་་
འབྲོག་པ་དང་ཐག་ཉེ་ས་ནས་སྙིང་གཏམ་ཤོད་རེས་་་་་་
བྱེད་པ་དང་།རེ་ཞུ་ཉན་པ།ཐག་གཅོད་བྱེད་་་་་་་་་་་་
དགོས་པའི“དོན་ཆུང”ཐོ་འགོད་པ།མངོན་མེད་་་་་་
འགལ་ཟླ་དང་རྐྱེན་ངན་འཚོལ་བ་བཅས་བྱས་ཡོད།
ད་ཐེངས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ལས་ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་གྱི་
“དམངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཡིག་ཚགས”བཟོས་་་་་་་་་་
ནས།གནད་སྨིན་ཞབས་ཞུ་དང་འགལ་ཟླ་འབྱུང་རྩ་
ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པར་རྨང་གཞི་བཏིང་བ་མ་་་་་་་་་
ཟད།འབྲོག་པའི་སེམས་སུ་ཁྲིམས་སྐྱོང་གི་ས་བོན་་་་་
ཞིག་དེ་བས་ཀྱང་བཏབ་ནས་ས་གནས་དེ་གའི་ཞི་་་་་་་་
མཐུན་བརྟན་ལྷིང་ལ་སྟོབས་ཤུགས་བསྣན་ཡོད།
（པད་ཆོས་ཀྱིས་བསྒྱུར།བསྟན་བློས་ཞུས）

ནག་ཆུ་གྲོང་ཁྱེར་ཨ་མདོ་རྫོང་སྤྱི་བདེ་ཅུས་ཀྱིས་དུད་ཚང་དུ་མངོན་མེད་རྐྱེན་ངན་གྲལ་བཤེར་བྱེད་པར་བསྐྱོད་པ།